

क्रमसंख्या-६९

अशोक जुजु

आचार्य
भिक्षु अमृतानन्द

बु. सं. २५३३
वि. सं. २०४६

ने. रु. ३/-

लेखकया सफूतः

		मे रु.
१.	सं. बुद्धजीवनी चतुर्थावृत्ति	...रु. १०/-
२.	धम्मपद तृतीयावृत्ति	...रु. १०/-
३.	गृही-विनय तृतीयावृत्ति	...रु. १०/-
४.	अग्रभाषक	
५.	कसको कुरा सत्य हो	
६.	बुद्धशासनको इतिहास	भाग-१ ...रु. ४/-
७.	पटाचारा स्थवीरा	
८.	अम्बसवकर प्रेतकथा	
९.	सुतनु जातक	
१०.	बोधिराजकुमार	
११.	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-१ ...रु. ७/-
१२.	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-२ ...रु. १५/-
१३.	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-३ .. रु. १७/-
१४.	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-१ .. रु. ८/-
१५.	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-२ .. रु. १५/-
१६.	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-३ .. रु. १५/-
१७.	बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-१ ...रु. १०/-
१८.	बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-२ ...रु. १६/-
१९.	बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-३ .. रु. १८/-
२०.	बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	भाग-१ .. रु. १६/-
२१.	बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	भाग-२ ...रु. १५/-
२२.	बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	भाग-३ .. रु. २३/-
२३.	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-१ .. रु. ८/-
२४.	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-२ ...रु. १४/-
२५.	बुद्धकालीन भाषक-चरित	भाग-१ .. रु. ९/-

क्र.संख्या-६९

अशोक जुजु

प्राचार्य
भिक्षु अमृतानन्द

बु. सं. २५३३

बि. सं. २०४६

वे. रु. ३/-

प्रकाशक :

“आनन्द कुटी विहार गुठी”

(सं. द. नं. ११०३१ प्र. जि. अ. का. का.)

आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू

काठमाडौं, नेपाल ।

फोन- २७१४२०

२१५०२०

(सर्वाधिकार सुरक्षित)

बु. सं. २५३३

ने. सं. ११११

वि. सं. २०४६

ई. सं. १९९०

प्रथम संस्करण - १०००

मुद्रक :

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं ।

फोन - २२ १० ३२

स्वर्गीय भिक्षु ज्ञानसागर महास्थविर

Dhamma Digital

www.dhamma.digital

प्रकाशक पाखें

“अशोक जुजु” या नां न्यने मनीषि शायद कम हे ज्वी । भारतयाहा वस्पोल जुजुया कारणं सकभनं भगवान् बुद्धया सिधुगु सन्देश फेले ज्वी फत]। आपालं मनूत लाभान्वित ज्वी दत । वस्पोल यनां बिज्यागु स्तम्भया कारणं की नेपादेशे लुम्बिनी व कपिलवस्तु ल्वीके फत । श्रद्धेय आचार्य अमृतानन्द महानायक महास्थविरं मुना बिज्यागु चिकिचाधंगु जूसां अमूल्यगु थुगु ग्रन्थ आनन्द कुटी विहार गुठीया ६९ गू गु प्रकाशन खः ।

थुगु ग्रन्थ प्रकाशन विशेष याना स्वर्गीय भिक्षु ज्ञानसागर महास्थविरया निर्वाण कामना यासे वस्पोलया सुपुत्र श्री न्हुछेनारायण मानन्धरं सम्पूर्ण खर्च बिया जूगु खः । वय्कया इच्छा व गुठीया कामना कथं परलोक जुया बिज्याहा वस्पोल ज्ञानसागर महास्थविरयात जन्म जरा व्याधि मरणं मुक्त जुयाचवंगु निर्वाण सम्पत्ति प्राप्त ज्वीमाः ।

निमित्तः “आनन्दकुटी विहारगुठी”

भिक्षु मैत्री

सदस्य-सचिव

पूज्य ज्ञानसागर स्वविर

बीषः बिहारे ले छकी निमुसंधवात भोजन याकीगु । ध्व प्रवा
 लाकालनित्तें हे लूपाका यंकल । पुलावंगु संतुपतिकं निमुसंधवात
 खोहनरमन याकेमु एया लूपाकाहुं वन । सुबलिय ५-३० इतंनित्तें
 कर्त्तवि विज्याइया उपासक उपसत्तिकापित्तं श्रीकः विहारे कुम्ह
 कुम्हसुवाय चःहां कुये भडाकयं अकि, बलि, स्वा, देवा रक्तिम सुवा
 खनं अतसापर महास्वविरमयत दान याइमु । सत कय वस्पोल कीकु
 आशीर्वाद सत्स्यां कम् यो । वस्पोलं आशीर्वाद वो बले "सुधी स्वीयत"
 कम् अइमु महु "सुधी पुइम, तिरोपी पुइम, संसार कुम्ह मुका कुम्ह
 निर्वाण थ्यंक काय फय्मा" धका आशीर्वाद बीमु । अले सत्स्यां निर्याक
 अवबोध यानाकाय्गु कुत याय चाकुसां आशीर्वाद द्वारा हे निर्वाण थ्यंके
 कम्मा धका आसायाक् अःपुगुलित हे ज्ञानसागर स्वविरया आशीर्वाद काय्
 बी । उपसत्तक उपसत्तिकापित्त अ अये आशीर्वाद काय् फें मखुत ।
 अये आशीर्वाद बिया विज्याइया स्वविर मन्त । दिवंगत जुका विज्याय्
 कुं कल । संतु पतिकं पात्रे भोजनयाना विज्याइया स्वविर आ खनें
 मन्त । ध्व पुववा संग्ह बले वस्पोल मखंगु नित्त वन ।

उखुन्हु अण्डकि खुन्हु तिमि छह उपासक स्वविरया कोठाय्
 दुर्हाक्या मनप्रोग छवारा दान याय धका स्वबले मन्ते छति महु
 "बाउया मन्ते थो गन विज्यात" धका न्यन "वस्पोल विज्याय् धुं कल"

कालं ननु कुंभ उपासकस्य चतुस्र विंशति युक्त विचरत उपासकं कालं
 विधिं पातय यथा ॥ चतुस्रं चोत्तरे तिथि ६३ गू कुंभि चतुस्रं चतुस्रं
 वेदस्य विदुषि चतुस्रं विचरत परिचय पाठयाका श्रीः विदुषः
 चतुस्रं विदुषः अथावशिष्टानि अहित विदुषं चतुस्रं उपासक उपासक
 विदुषं चतुस्रं यावत्तु । चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं वेदुं कुंभ उपासकः कुंभ-
 विदुषः हे वि नं चतुस्रं चतुस्रं हे चतुस्रं उपासक उपासक उपासक उपासक
 कां कया चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं ।

द्विद्वि सुषय् विहारे काइपि उपासक उपासकपि सुष ह्यापं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं । आ चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं । ले चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 उपासक उपासक चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं

धीवः विहारे चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं

चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं
 चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं चतुस्रं

[५]

गुलि दुःख ता धेगु कनाब्बु । दकले माइलाह्य काय्माबु न्हुछे नारायण
मानन्धरया नुगःमधि । ह्नि ह्नि सुषय् छको सन्ध्याईले छको स्थविरयात
भामागु सरसामान न्याना भोजन इत्यादि ज्वना फाइगु । सुषय् भोजन
वेका थकीगु सन्ध्याईले ज्या दाय्का त्थक फाइह्य न्हुछे नारायण जूया
नुगः गये छिनि । कान्छा काय् सुगतदास, ह्यघाय् इन्द्र कुमारी, काय्पिनि
ह्यधम्यपिनि मा अनागारिका दानशिलापिसं बरोबर बिचा या फाइगु
बिज्याइगु । जा थौं सुयात बिचा यावय्गु घका दुःख ताइगुला
स्वामाबिक हे । तर ज्ञानसागर स्थविर मदया दुःख ताय्गु सिबे
लेताय् वेकेमां काय्हाघाय्पि सकसिनं । थये धाय्बले गरखेसे छ्वां तर
अये गरखेसे ज्वनीगु धर्ममथपिसं जक छः । ज्ञानसागर स्थविर मदं
घका कार्तिक ले संलूखुन्हु बिहारे भोजन बिज्यापि भिक्षुपिन्स, उपासक
उपासिका पिन्सं सुनानं बिचार यागु खंमखु । बस्पोलं बुढा जुईधुं कूसां
उखुन्हु तक्क डिसिलानी बल्लानी, शरीर स्वभाव प्रियंकरसे यन्धुसे
चर्वांनि । गुगुं प्रकारया त्वर्चं मकःसे, लालाः लासाय् ज्वना बासः धाय्
म्बाय्क आनन्दं बस्पोल कन्हेखुन्हु दिवंगत जुया बिज्यात । त्वर्चं मकसे
अये आनन्दं दिवंगत जुइ धेगु यो धयां जुईफेगु मखु उकें हे बस्पोल
भाग्यमानी । उकें हे लय्ताय्मा धयागु । ह्यापाया पुण्य बल्लागुलीं
हे अये भाग्यमानी जुया बिज्यागु । बस्पोलया पुण्य ह्यापाया जन्मे
वांलायें ध्व जन्मेनं आपालं पुण्य कमाय्थाना बिज्यात । बःत न्हघायु
छगुं दान प्रदान वोसां इनाबीगु वानी बाज्या स्थविरयाके दु । जि
अबाबलेनिसें हे बाज्यां इनाबीगु प्रसाद ने नें । दान धर्म यक्को याय
न्हघां । ध्व छगु बांलागु त्यल्लागु संस्कारं ध्वहे संस्कारं थाना जुइमा-

वसपोलया जन्म नं भोंदेया छह साहुया काय् जुया साहुनी मांया ववखं
जन्म काय दतः ।

थनी ९३ दं न्हचव नेपाल संम्बत १०१७ थिलागा द्वादशी
(मालखो दिशी पूजा) खुन्हु भों देया (बनेपा) नां जाम्ह साहु धनबीर
मानन्धरया श्रीमती हेराभाया मानन्धर मां या कोखें बीरमान मानन्धर
नामं जन्म कागु जुयाच्वन । ज्ञानसागर स्थविरया गृहस्थीया नां बीरमान
जुयाच्वन । न्हं युवक उमेरया नीदें (२० वर्ष) दुबले हे बनेज्या बांलाक
से धुंकुम्ह बीरमान भों दे यात तोता पोखराय् बनेज्याः या वन । निदें
(२ वर्ष) ति अन च्वना बनेज्या याम्ह बीरमान बंजा भाजु यात छन्हु
अचानक ज्योतिषी छम्ह नापलात ज्योतिषीनाप खंल्लाबल्ला जूबले थःगु
भबिष्य भाग्य गथेजुइ धका न्यने सापहे इच्छा बल खनी “जिगु भबिष्ये
छुयासा गन च्चोंना बनेज्या यासा बेश जुइ थें” धका न्यन । ज्योतिषीया
लिसः थों धात्थें हे सिरोपर जुल धाय्मा । व ज्योतिषी धाकथें ये
स्वयम्भूया ववसं छें देका अनहे बनेज्या याना च्चों कासं धका घागु जुया
च्वन । अले बीरमान बंजा भाजु स्वयम्भूया ववसं च्वना दकले ल्लापां
भति पसः तल ।

पोखराय् बनेज्या या वनेबले आवाहयाना छम्ह श्रीमति बिष्णु
कुमारीया पाखें नं पसः यात गुहालि जुल । थये पसः तया गुलिखे मदेकं
नेपाले म्हासुपि दुहां बिज्यात । बुद्ध जन्म जूगु दे जूसां बुद्धया भावक
भिक्षुगणपिन्त मनूतेसं म्हासुपि धका म्हासीकल बुलुं बुलुं मन्तेपि धाय्-
सयाबल । ह्लि ह्लि सुथय् दना गचाःहियु वनीम्ह बीरमान साहुनं नं

[१६]

किण्डोले विज्जान्त बाखे कना विज्ज्याम्ह पुण्य भिक्षुपि खना छक वरिण
या बन । बुद्ध धर्म धंगु नेपाले ल्यनाच्चंगु वनीसां अबलेय राणा शासनं
भिक्षुपिन्त पितेना छंगु जुयाच्चन । बला भिक्षुपि समाज सुधारक त
धका म्हतिकेफूगु बुद्धी म्हो जुयाहे अथे जूगु धका भिक्षुपिन्त हानं नेपाले
बुक्काम्ह राणा शासकं थुइका काल । थथे थुइका काय्त अति भ्यूम्ह नं
को स्थविर अमृतानन्द महास्थवीर हे जुयाच्चन । अबले किण्डोल विहारै
च्चना बाखे कना विज्ज्याम्ह नं स्थविर अमृतानन्द व धम्मालोक स्थविरपि
हे जुयाच्चन । वस्पोलपिनि शील स्वभाव खनाहे बीरमान साहुया नं
बुद्ध धर्म प्रति श्रद्धा वृद्धि जुयावल । खःजा नेवा बौद्ध पुचले साध्वि
पुत्र नं बुध्यासां तवि नं बौद्धते आपासिया थःगु धर्म लोबना च्वंगु बखतै
भिक्षुपिसं बुद्धधर्मं पुनरुत्थान याना विज्ज्यागुलीं बीरमान साहुयात नं
हानं थःगु धर्मया शिक्षा विश्वा काय्त तःधंगु मौका चूलात ।

बीरमान साहुया भिक्षुपिनि प्रति वंगु श्रद्धा गुप्त धका उल्लिखति
याना धाय्मछि । थःगु श्रद्धां भिक्षुपीं सःता थःगु छे जीवन याकीबेले
छे कुने भिक्षुपि बुकाइबले भिक्षुपिनि तुतितिला पालि मौपिया छे
बुकाइगु । ह्यापा ह्यापानिसे कुगु थ्व प्रथा आला खने महया वनेथुं कल ।
अयसां बीरमान साहुया खे न्यना हानं थ्व प्रथा चलेयाना हेत ल्हयचि-
लिपि मदं धका धाय्मफु ।

भिक्षुपिनि सत्संगत् जूसांनिसे बीरमान साहुया विहारअवय
यवकी हे पाना वल । अलेला भिक्षुपिनिगु उपदेश न्यना थःम्ह वनेज्यावका
थ्ये याना च्वंगु ज्या अपसङ्को बल मखुकि छुतिहे वामसागु धका बुद्ध

श्लोकः । "सन्मा आजीव" सिगु जिबोका हनायके बले याय् मत्येःगु बनेज्या
न्यागु कु—

- १) शास्त्र अरत्रया बनेज्या (सत्थ बजिज्ज)
- २) च्चमःत दासदासित मीगु (दास बजिज्ज)
- ३) मत्त मीगु (मत्त बजिज्ज)
- ४) एसा, बीं आसी सुरा मीगु (सुरा बजिज्ज)
- ५) बीव मीगु (बीव बजिज्ज)

यथे याय्मत्योगु बनेज्या न्यागुलिं छगुली यः लागु वाचाक्का
कत्तेखुन्हु मति पत्तः बन्ध यात । अले हानं मेगु बनेज्या याय्बले च्च
पंचपाप बजिज्याय् मलाइगु बिचायाना स्वत्त । युकिया लिज्जकथं छन्हु
बंभले नापलाम्हे छन्हे हित्तीपीं छगु न्नुगु बनेज्याया सत्तत्त बित्त । जन्
बंभले इन्नेबोके परिभनाया बनेज्या सुर जुत्त । छुं हत्तादिन ता सीं
मदिक् हे बीरमान साहुया जिया बल उपापारया अभिवृद्धि जुया बत्त ।
पंचपाप लागु आजीविका त्वतु जक मखु यःम्हे नं पुरा पंचशील पालन
याना छन्हे उपासक जुल । ल्लपागुली नं ल्यू ल्यू बः बिपाज्जनीम्हे अहाले
बिज्जु कुमारी नं बुद्ध धर्म सधया शरणे वना उपासिका जुल । जी
बीरमान उपासक नं पंचशील ब्वातुक्क पालन याना यःगु बनेज्याय्
बिक्काक बलियाना यकल । स्वयम्भुइ ह्लियं गःबा हियु काइम्हे बीरमान
उपासक ह्लि यथ किण्डीले (किण्हु बहाले) बिज्जुपिन्नाम् च्च्यं । क्क
बीज्जु बरीबर याक् । ल्लपा मति पत्तः कुबले सिबे या छम् यानं बन्ध
कु । सीधि ज्वना यःगु आचरथ बत्तिका यकैफत्त । उवान आजीवाम् हे

[८]

बःगु चित्त बसेयाना यकेफत । की भिक्षुपिनि करुणाया महिमा द्वारा
बीरमान साहुया गृहस्थी बन्धन बाधायका हल । स्वम्ह स्वम्ह काय्पि
निम्ह म्हघाय्पि दे धुं कुम्ह बीरमान साहुनं ला छम्ह अजुगति चागु
प्रस्ताव बः जहान ल्हाघोने तल “का, मस्ते मांमं थुइगु खःला, जिला
ध्व गृहस्थ बन्धने च्वने मखुत जिला त्याग याय्तेल, । छं मस्त बांलाक
हुकैयाना च्वं । अयेला छुं भा मस्तनंला मचा तधीकहे “जुइधुं कुयीं ला
खनी । का, जि कन्हे कुशिनगरे बना चन्द्रमणी बाबाया बाय् बनेगु”
बये धाःबले जहानम्ह बिष्णुकुमारीं साहुयात भ्युगु लिसः न्यना थः हे
अजुगती चाल “अयसा जिनं गृहस्थी त्याग याय् जिनं ध्व बन्धने च्वने
वात” तधिक्म्ह काय् रत्न बहादुर नीबैया पढा जुइ धुं कुम्ह माइला नुछे
बारां किच्यारबे दे धुं कल म्हघाय्मस्त निम्ह भावं थुइधुं कूपि ख”

पुलांगु भिगु संस्कार ला घास्बेहे बःला बीरमान साहुया । साहुनं,
जहानम्ह बिष्णुकुमारी नं कुशिनगरे चन्द्रमणी बाबायाबाय् बना छम्ह
ज्ञानसागर भ्रामणेर जुल, छम्ह दानशिला अनागारिका जुया दिसा
कया बिज्यात । परम पूज्य चन्द्रमणी बाबा बर्मायाम्ह छम्ह अतिकं
बिद्वानम्ह नेपाया बुद्ध धर्म उत्थानया लागी यक्कोहे गुहासीयाना
बिज्याम्ह उके बस्पोल नेपाया आपालं ज्याथःपि स्थबिर पिनितं
गुरु खः । बहे गुरुयाथाय् बना बिरमान उपासकनं नेपाल संवत् १०७४
बिसा पुत्ली खुन्हु प्रब्रज्या ग्रहणयाना भ्रामणेर जुया बिज्यात ।
कुशिनगर स्थित परिनिर्वाण बुद्ध मूर्ति दूगु बिहारे च्वना लच्छि ति
भिक्षाटन बिज्याना नं परम पूज्य चन्द्रमणी बाबायाके सेनेकनेयाना
कया च्वना बिज्यात । अनं कालिम्बुइ (कालिङ्गपोङ्ग) की नेपाय

सधंम्ह साहु महाजन स्वर्गीय भाजुरत्न कंसाकारं देकादीगु धर्मोदय बिहारे च्चों बिज्यात । कालिम्पुङ्गु च्वना च्वंगु च्यादे लिपा ज्ञानसागर धामणेर भिक्षु उपसम्पदा दिक्षा कया बिज्याय्त शारनाथे बिज्यात । सन् 1958/11/24 दि खुन्हु सारनाथ बर्मा बौद्ध बिहारे उपसम्पदा शील ग्रहण याना बिज्यात । नेपायापि, भारतयापि, लंकायापि व बर्मायापि याना १५ म्ह भिक्षु सघया सम्मतीं वस्पोलयात उपसम्पदा दिक्षा भिक्षु शासन जोति महास्थविर (लंका) व भिक्षु कित्तिमा महास्थविर (बर्मा) पिनी उपाध्यायत्वय् प्राप्त जुल । वस्पोलया थ्व उपसम्पदासं नेपालं कर्माचार्यपि भिक्षु अनिरुद्ध कर्माचार्य, भिक्षु अश्वघोष कर्माचार्य, भिक्षु कुमार काश्यप कर्माचार्य, भिक्षु विवेकानन्द, भारतं भिक्षु धर्मरक्षित, लंका भिक्षु धम्मज्योति भिक्षु संघ रक्त, व्वति कयाबिज्यागु खःसा बर्मा भिक्षु कित्तिमा, भिक्षु उ. चन्दिमा, भिक्षु ऊ जागर खः, नापं सुगतप्रिय भन्तेन ख, । कालिम्पुङ्गु कि निगु वर्षावास च्वना, अन च्चोंपिन्त स्यने कने याना ये स्वयम्भूइ आनन्दकुटी विहारे च्चों बिज्यात ।

आनन्दकुटी विहारे च्चों जोछिया अमृतानन्द स्थविर सहित थकालिपिनिगु आश्रयकया शीलादी गुण अभिवृद्धी याना बिज्यात अन च्वना स्वंगु वर्षावास जक सिघल, की धर्मालोक स्थविर उसाय् मदया आनन्दकुटी च्चों बिज्यात । ये कान्तिपुरया पुलांगु विहार श्रीघः बिहार व विहार जिर्णोद्धार याना स्वर्गीय साहु भाजुरत्न कंसाकारं देकाथकादिगु थ्व विहारे च्वना विज्याम्ह श्री धर्मालोक स्थविर त्वचंकया २०२४/६/१८ बृहस्पतिवार (१०१ ह्य कौलाथ्व) खुन्हु दिवंगत जुया बिज्यात । श्री धर्मालोक स्थविर मद्दुगु पेन्हु दत्त दिला छन्हु निन्हु याना याकनं

[४]

सुखानन्दम् । शीघ्रः विहारः खालिभुल । अले शीघ्रा नैपायाम्हा महाभावेक
 सुखं अनृतानन्द महास्वविरया आवेष्टे अनुसारं धर्मलोक महास्वविर
 यैषु क्व शानसागर स्वविर शीघ्रः विहारे चर्षो विज्यात । अनन्तिते विहो-
 रण्य संकल उवाचैः रेखवेष्ट वस्पोलया पाखेहे जुल । ह्लियं विहारे काइवि,
 विज्याइवि उपासक उपासिका पित्त मन आमन्द जुइक ननुवा रीन
 वसति नुयावक्ता परिप्राण यानां आशिर्वादि याना विज्यागुलि मट्टै रूपं
 विहारे काइवि उपासक उपासिका पिति स्वविरया पाखे ह्लियं ह्लयावलीहे
 "कुडी जुइमा निरोपी जुइमा संसारं दुखं मुक्तजुवा निर्वाणं ध्येक
 ज्ञानंकेण" क्का आशिर्वादि काय् धो । वये उपासक उपासिका पिति
 सुखं मुक्तवाक्त्त पुहासी जुवा विज्याये वःमं ह्लियं संसारं दुःखं मुक्तं
 मुक्तु मुक्तै गत्यक ध्यान भावके याना विज्यात । वये ३७ ई तवक
 जित्तु जीवने अर्षजयाना ह्लयानावंगु स्वविरया पृ.६०भूमि ९३ वये लिपि
 वंगु कर्त्तिक ३ गते वचन्तस । संशयात्ताणि नृहत्याग अक मखु वःगु
 पञ्चस्कण्डया शरीरयत्तनं त्यागयावा परलोक जुवा विज्यात । वस्पोल
 शाकसागर स्वविर जाति जरा व्याधि दुःखं जग्मु व्व संसारं सागर तरे
 जुवा मुक्ती पुख निर्वाणायबोध जुइमा धका की सकलें मुना कुडुक्कं
 नित्तें प्रायंवा याय्नु । अस्तु ।

भिक्षु सुव'न्

ने. सं. १११० कखलाग हावली

बु. सं. २५३३

वि. सं. २०४६ मंसीर १०

इ. सं. १०८९ नोवेम्बर २५

शीघ्रः विहार, नद्यःस्वा, वें ।

नित्वा खं

प्रस्तुत "अशोक जुजु" धंगु सफूचा सफू हे उचये घका उचयागु मखु । उचया प्रविष्यले "बौद्ध शब्दकोश" धंगु पिकाय् फत धाःसा नेपासी बौद्धतेत छुं गुहाली जुइला धंगु मने वयाः उचयातेगु लेख धंगु मात्र खः ।

श्रीधः बिहारे उचना बिज्याह्य स्वर्गीय भिक्षु ज्ञानसागर महा-
स्वबिरया सुपुत्र श्री गृध्नेनारायण भानन्धरजुं थः परम पूज्य पिता
वसपोल महास्वबिरया पुण्यस्मृतिस छुं छगु सफू पिकाय् दुसा ज्यू खं
घका घयादीबले जि ध्व सफूचा पिकायादीसा बेरा जुइ घका घया ।
वय्कनं सहर्षं स्वीकार यानादिल ।

उचमिपित धंगु निगु खं युइका बिइमाःगु वया ध्व नित्वा खं
उचया उचनागु खः । खं छुं धाःसा— प्रस्तुत सफूति पालि व संस्कृत
शब्दत उचलातेगु दु । गथे कि — 'धम्मरक्खित' (—धर्मरक्षित) ।
ह्लापांया 'धम्मरक्खित' शब्द पालि उच्चारण खः । कोष्ठ दुने निधो तया
'धर्मरक्षित' उचयातेगु संस्कृत रूपान्तर शब्द खः ।

हानं, गनं ननं "संघमिद्धा" (संघमिद्धा) घका नं दय्फू ।
वन, ह्लापांया शब्द संस्कृत रूपान्तर खः । निधो महुगु कोष्ठया दुने
उचमं 'संघमिद्धा' शब्द पालि खः । की नेपाले पालि उच्चारणयो चलन
महुगु व संस्कृत शब्दया जक चलन दुगुलि थये यानागु खः । तीकि
पालि उच्चारण नं थः युइमाः ।

[४]

घो निघो नापं कोष्ठ दुने च्वंगु शब्द संस्कृत उच्चारण खःसा
केवल कोष्ठया दुने दुगु शब्द पालि खः घका ष्वीका विद्येमाल ।

शब्दकोश च्वये फंगु खःजा मखुला घका घाय् मफुनि । तर
मनया स्वभाव घाःसा सापहे आशाकुति । आशा यानार्थे कोश सिधेकेत
घट्टि नि ५/६ हें मदय्कं गाइमखु । आःतकं कोश च्वयेगु ज्या कुतःयाना
थाये फुगु मखुनि ।

बुद्धवचन कथं धाल घाःसा छलेलं ष्व छहा मूर्खं अज्ञानीया
विचाः षें खः घका घाय् बहजू । बुद्धं धया विज्यागु दु कि —

“इध वस्सं वसिस्सामि, इध हेमन्त गिम्हसु ।

इति बालो विचिन्तेति, अन्तरायं न बुज्जति ॥”

अर्थात्— यन वर्षाकाल बिते याये, यन हेमन्त व गुडमकाल
बिते याये । तर व अज्ञानी मूर्खं बिचे छु बिचनबाधा जुइ घका विचाः
थाये फंमखु ।

ह्मपागुहे बजुयेमा पूज्य अहुजुया पुण्यस्मृतिस गुगु ष्व सफूचा
धी न्हुछेनारायण मानन्धरजुं फिकया विल धुकि वय्कयातः अवरयमेव
पुण्य लाभ मजुइ मखु ।

“धिरं तिद्वतु सद्धम्मो”

मानन्दकुटी विहार

स्वयम्भू, काठमाडौं ।

पीप २२, ०४६

— मिक्षु अमृतानन्द

फो. नं. २७१४२०

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

अशोक जुजु

अशोक— एव जुलसां बिन्दुसार' जुजुया काय् सन्नाद् अशोक
जुजुया नां धः । पालि साहित्यले अशोक यातः 'धर्माशोक' धका

१. बिन्दुसार जुजु धयाह्म सुखः धैगु बारे समन्तपासादिकाय् धधे
उल्लेख याता तःगु दु —

(१) महा. वं. टी. पृ. १०६, दुतिय परिच्छेद अनुसार
बिम्बिसार जुजुं ३२ दं तक राज्य यात । अले वैतः वया काय्
अजातशत्रुं हत्या यात ।

(२) अजातशत्रु जुजुं २४ दं तक राज्य यात । अले
वैतः वया काय् उदायीभद्रं (उदायीभद्रं) हत्या यात ।

(३) उदायीभद्रं १६ दं तक राज्य यात । अले वैत
वया काय् अनुरुद्ध व मुण्डपिसं हत्या यात ।

(४) अनुरुद्ध व मुण्डं ८ दं तक राज्य यात । अले इमित
नागदासकं (=नागदासकं) हत्या यात ।

(५) नागदासकं २४ दै तक राज्य यात । अले ध्व
पितृघातक अजातशत्रुया वंश धका नागरिकतसे सुसुनाग धयाह
योग्यह्य मंत्रीयातः राज्य बिल ।

(६) सुसुनागं १८ दै तक राज्य यात ।

(७) अले वया हे काय् कालाशोकं वैत हत्या यात ।
कालाशोकं २८ दै तक राज्य यात ।

(८) कालाशोकया १० ह्य काय्मस्त दु । युमिसं
२२ दै तक राज्य यात ।

(९) १० ह्य काय्मस्ते लिपा नन्द परम्परा नां दुषि
९ ह्य काय्मस्त दुगु खः । युमिसं नं २२ दै तक हे राज्य यात ।

(१०) युमि लिपा चन्द्रगुप्तं (=चन्द्रगुप्तं) २४ दै
तक राज्य यात ।

(११) चन्द्रगुप्तं लिपा बिन्दुसारं २६ दै तक राज्य
यात ।

(१२) बिन्दुसारं लिपा अशोकं ३७ दै तक राज्य यात ।
(सम. पा. I. पृ. ६३; बाहिरनिदानकथा)

दिव्यावदाने जुलसां थये दु —

(१) राजगृह नगरे बिम्बिसार जुजुं राज्य याना ज्वन ।

(२) वयां लिपा बिम्बिसारया काय् अजातशत्रु ।

(३) वयां लिपा अजातशत्रुया काय् उदायीभद्र ।

(४) उदायीभद्रया काय् मुण्ड ।

(५) मुण्डया काय् काकवर्णी । (पालिले कालाशोक)

(६) काकवर्णीया काय् सहली ।

(७) सहलीया काय् तुलुक ।

(८) तुलुकया काय् महामण्डल ।

(९) महामण्डलया काय् प्रसेनजित् ।

(१०) प्रसेनजित्या काय् नन्द ।

(११) नन्दया काय् बिन्दुसार ।

(१२) बिन्दुसारया काय् सुसीम । चम्पा नगरे च्चंहा

छहा ब्रह्मनीया पाबे बिन्दुसारया २ हा काय्पि दुगु खः— अशोक
व विगतशोक (पालिले वीतशोक) । (दिव्यावदानम्, पांशुप्रदाना-
वदानम् पृ. २३२-३३)

जाः । बुद्धधर्मं कुहां वये न्ह्यो अशोकयासः 'चण्डाशोक' धाङ्गु ।
 बुद्धधर्मं कुहां वय् धुंसेली 'धम्मशाोक' (=धर्माशोक) धाल ।
 (महा. वं. टी. पृ. १८८ पञ्चम परिच्छेद)

बिन्दुसार जुजुया १६ ह्य मिसात दु । अले जन्मा १०१ ह्य काय्-
 मस्त दु । बिन्दुसारया पुर जनसान आजीवक खः धका D. P. P. I.
 पृ. २१६ ले उल्लेख जुयाचवंगु दु । एवं २८ वं तक राज्य यात । महा.
 वं. टी. पृ. १४९ पञ्चम परिच्छेदे नं—

“सो चतुवीस वस्सानि, राजा रज्जमकारयि ।

तस्स पुत्तो बिन्दुसारो, अट्टवीसत्ति कारयि ॥

बिन्दुसार सुता आसुं, सतं एको च विस्सुता ।

असोको आसि तेसं तु, पुञ्जतेजोवलिद्धिको ॥” धका

उल्लेख जुया चवंगु दु ।

चन्द्रगुप्त जुजुं २४ वं तक राज्य यात । वया काय् बिन्दुसारं
 २८ वं तक राज्य यात । बिन्दुसारया काय् प्रजातेज बल दुह्य अशोक
 धयाह्य कुमार दुगु खः^१ ।

१. दिव्यावदान पृ. २३५ ले नं. उल्लेख जुया चवंगु दु ।

२. दिव्यावदान, पांडुप्रदानावदान पृ. २३३ले ब्रह्मणी अग्रमहिषीया
 पाखें दुपि अशोक व विजयशोक निह्य काय्पि दुगु वं उल्लेख जुया
 चवंगु दु ।

बिन्दुसारया कोस्य सिस्त इ घेणु खं बुकी अयातःगु मडु ।

सम. पा. I. पृ. ३६; बाहिरनिदानकथा, ततीयत्तज्जीतिकथाने
नं "बिन्दुसारस्स रज्जो एकत्ता पुत्ता महेसु" अर्थात् बिन्दुसार
जुजुया १०१ हा कायमस्त इ घका उल्लेख जुयाचवंगु इ ।

बिन्दुसारया अम्मस (= अर्मा) घेणु मोर्मंत्रंसीय जहाय
कम्महिणी जुया चवंगु खः । अयापाखे अशोक व मेस्य कल्ल कात् खं
इ । (महा. वं. टी. पृ. १५३-५४: पञ्चम परिच्छेद) गुह्यसिमा नां
सिस्त (= तिष्य) कुमार खः । (महा. वं. टी. पृ. १५१, १५३-५४,
१५५)

बिन्दुसारया जेठाह्य काय्या नां सुमन खः । अया काय्या
नां निप्रोध (= न्यप्रोध) खः गुह्य सिपा भामजेर जुल । अकि सम.
पा. I. पृ. ३९ ले—

"को पनायं निप्रोध नाम ? बिन्दुसार रज्जो जेट्टपुत्तस्स
सुमन राजकुमारस्स पुत्तो" अर्थात्— "सु अ्व निप्रोध (= न्यप्रोध)
अयाह्य ? बिन्दुसार जुजुया जेठाह्य काय् सुमन राजकुमारया काय् खः"
घका उल्लेख जुयाचवंगु इ । महा. वं. टी. पृ. १५९: पञ्चम परिच्छेदेन—

'बिन्दुसारस्स पुत्तानं, सब्बेसं जेट्ट भातुनो ।

सुमनस्स कुमारस्स, पुत्तो सो हि कुमारको ॥"

अर्थात्— "बिन्दुसार जुजुया काय्पि मध्ये वके तट्टिकह्य सुमन' राज—

१. दिव्वावदानम्, पांशुप्रदानावदान पृ. २३२ ले 'सुसीम' घका इ ।

कुमारया पुत्र हे व न्यप्रोध आमणेरे खः” घका उल्लेख जुयाब्बंगु दु ।

बिन्दुसार जुजु अशोक राजकुमारयातः उपराजपदे तयाः
 अवन्ति देशया उज्जैन नगरे छ्वत^१ । व राजकुमार उज्जैन नगरे
 ध्यने ह्मणो बिचे वेदिसगिरि नगरे ध्योबले वेदिस सेठया छे वासं
 ध्यन । व बेलस राजकुमारं वेदिससेठया म्हघाययात तल । गुह्यसिया
 पाखे महेन्द्र (महिन्द्र) जन्म जुल । अले हानं निदे लिपा संघमिता
 (—संघमित्रा) जन्म जुल । (महा. वं. टी. पृ. २८३; तम. पा. I.
 पृ. ६१; बाहिरनिदानकथा) महेन्द्र राजकुमार १४ वें दुबले अशोक
 यात अभिषेक प्राप्त जुल । वेदिस सेठया म्हघायया नां ‘देवी’ खः ।
 ‘वेदिस महादेवी’ घका नं घाः । ध्व कुमारी बिड्डभया जाक्रमणं
 याना बिसिचना चर्वापि शाक्यवंशीय कुलयाह्य म्हघायमचा खः घका
 डा. मललसेकरं थःगु D. P. P. I. पृ. २१७ ले उल्लेख यानातःगु दु ।

बिन्दुसार जुजु सिक्किस्त जूसेली थः काय् अशोकयातः काय्के
 छ्वत । खबर ध्यनेकथं अशोक राजकुमार तुरन्त पाटलिपुत्र^२ नगरे
 चल । पाटलिपुत्र नगरे वः बले अशोक राजकुमारं थः काय्, म्हघाय्,
 कलार्पितः वेदिसगिरि नगरेसं तोता थकल । पाटलिपुत्रे ध्यं ध्यं हे थः
 अबु बिन्दुसारया देहान्त जुल । दाहसंस्कार थाय् सिधय्का अशोकं

१. दिव्यावदान, पांशुप्रदानावदान पृ. २३४ ले तक्षशिलाय् छ्वत
 घका दु ।

२. पाटलिपुत्रयातः ‘पुष्पपुर’ घका नं घाः ।

चः क्षमः भीरिया किजा तिष्ठ्य कुमार क्षयसित बाहेक मेपि काम्बि
 माया पाखेयापि ९९ ह्य बाबुकिजापि व्याकसित स्याकेबिया राज्य
 चःपु स्हाती कात् । (महा. बं. टी. पृ. २८४ तेरसम परिच्छेद; सम.
 पा. I. पृ. ३६; बाहिरनिदानकथा)

अशोकया दके ह्यापां याह्य अप्रमहिषी असन्धिमिस्ता
 (=असन्धिनित्रा) खः । (सम. पा. I. पृ. ३७; बाहिरनिदानकथा;
 महा. बं. टी. पृ. १६५; पञ्चम परिच्छेद; सुमं. वि. II. पृ. १४३) अर्थ
 महाः वंसे वये वयाताणु—

“वेमातिके भातरो सी, हन्त्वा एकूनकं सतं ।

सकले जम्बुदीपस्मि, एकरज्जमपापुणि ॥” (महा. बं. टी.
 पृ. १४९; पञ्चम परिच्छेद ।)

अर्थात् — “विभिन्न मां पिनि पाखेयापि ९९ ह्य बाबुकिजापिन्त
 स्यानाः’ सारा जम्बुद्वीपे एकस्रत्रयाना राज्य यात् ।”

अभिषेक मकाले अशोकं ४ दै तक राज्य यात् । अले लिपा
 मगवान् बुद्ध परिनिर्वाण जुयाः २१८ दै कुबले राष्याभिषेक कथा।

१. दिव्यावदान, पांशुप्रदानावदान पृ. २३५ ले ५०० ह्य अमात्यापिनि
 क्षत्रं त्वाल्हाकल अले अन्तःपुरे च्वपि ५०० ह्य मिस्तेत कापतं भुनठ
 मी तया बिल घका उल्लेख जुया च्वंगु दु ।

एकत्र याता राज्ययात । (महा. बं. टी. पृ. १४९-१५१; सम. पा. I. पृ. ३६) सहोदर तिस्स (=तिष्य) राजकुमारयातः उपराजाया वदे त्तल । अर्कि महा. बं. टी. पृ. १५६; पञ्चम परिच्छेदे ववे उल्लेख याना तःगु—

“राजाभिसित्तो सो ‘सोक, कुमारं तिस्ससह्वयं ।
कणिट्ठकं सोदरियं, उपरज्जेभिसेचयि ॥”

अर्थात् — “अभिवेक प्राप्त याये धुंका अशोक जुजुं सहे किजा तिस्स कुमारयात उपराजपदे तथा बिल ।” सम. पा. I. पृ. ४७ ले नं “रउञ्जो एकमातिको भाता तिस्स कुमारो नाम, तं किर राजा पत्ताभिसेको ओपरज्जे ठपेसि ।” अर्थात्— “अभिवेक प्राप्त जुये-धुंका अशोक जुजुं सहे किजा तिस्स (- तिष्य) कुमारयात उप-राजपदे तथा बिल” धका उल्लेख जुयाचवंगु दु ।

अशोक जुजुया ह्वापायाहा अप्रमहिषी असन्धिमित्तां (— अस-न्धिमित्रा) खः धंगु खं सम. पा. I. पृ. ३७; बाहिरनिदानकथा; महा. बं. टी. पृ. १६५; पञ्चम परिच्छेदे नं उल्लेख जुयाचवंगु दु ।

अनु असन्धिमित्तां भिक्षुसंघयाके “भन्ते ! बुद्धया ये सः कुपि सुं दुला ये ?” धका न्यन ।

“करवीक फंगत दु ।”

“ख फंगत गन दु ले ?”

“हिमालय पाले ।”

अले महारानी “महाराज ! जितः करवीक कंगया सः साय
न्यनिमास्ति वया च्वन” धका जुजुयात बिनती यात । अले जुजु “ध्व
पञ्जले च्वना करवीक कंग थन वयमाल” धका आशा बियाः पञ्जः
आकाशे तोता छ्वत । पञ्जः वना छ्वा करवीक कंगःवा न्होने जू वन ।
“जुजुया हुकुमं वःगु ध्व पञ्जले च्वना मयंसे मळू” धका मालिवाः
छ्वा करवीक कंग पञ्जले च्वना जुजुया न्होने वल । तर कंगनं
सः पिमका ।

“हे मंत्रीपि ! ध्व कंगनं छाया सः पिसकागु ?”

“देव ! शावद मेपि थःथिति पासापि मवुगुलि जुइफू ।”

अले जुजु पञ्जःया छ्वाखेलं ह्नायकं तयके बिल । अले कंगं
“आःसा थःथिति पासापि वल” धका पपु संका मणिवंश पुयेगु थें क्वंक
थुलि मधुर सः पिकाल कि नगरे च्वंपि मनूत सकलें मस्त जुल । थुजाह्य
कंगया हे थुजागु मधुर सः दु घासेली सर्वज्ञान प्राप्त याना बिष्याह्य
वसपोल भगवान्या सः गुलि मधुर जुल जुई ! थुलि बिचायानाः
महारानी थःगु मने प्रीति प्रामोदध उत्पन्न यात । ध्वहे प्रीतियात
पदस्थान यानाः न्हेसः मनूतलिसे महारानी सोतापत्ति फले प्रतिष्ठित
जुल । (सुमं. वि. II. पृ. १४३-४४: महापदानसुत्तवण्णना ।)

तिहासमारूढ जुसेनिसें अशोक जुजुयाके प्रकृतिरूपं अनेक प्रकारया
अलौकिक प्रभाव दुगु छः । छको जुजु कल्पायुतक आयु दुह्य नागराज

यात काय्के छ्वया बुद्धरूप दय्का क्यं धका भाशाबिल । नागराजा
३२ ता लक्षणं युक्तरूप बुद्धया रूप निर्माण याना क्यन । जुजुं छ्व रूप
स्वया न्हेनुतक नेत्र पूजा यात । (सम. पा. I. पृ. ३७: बाहिरनिदान-
कथा)

राज्याभिषेकं ३ वें तक अशोक जुजुं थः अबु बिन्दुसारं वें
चावण्ड आजीवकतयूत मानेयात^१ । प्यवें बुबलेसँ निसँ बुद्धधर्म माने यात ।
बुद्धधर्म मानेयाःसां दान बियेगु ज्या सकसितं याः । (सम. पा. पृ. ३३)

निग्रोध भ्रामणेर नापलासेली अशोक जुजु बुद्धधर्मं दुहां
चःदु खः । निग्रोध भ्रामणेर अशोकया बाबु सुमन राजकुमारया
काम् खः । (सम. पा. I. पृ. ३९) अशोक जुजुं पाटलिपुत्र नगरे
'अशोकाराम'^२ महाविहार दय्का ६० दोल भिक्षुपिन्तः भिक्षा भोजन
प्रदान याइगु । जम्बुद्वीपया ८४ दोल नगरे ८४ दोल विहार व ८४ दोल
चैत्य नं स्थापना यात । छ्व निर्माण कार्यया अभिमाला महान ऋद्धि
सम्पन्नह्य इन्द्रगुप्त (= इन्द्रगुप्त) स्वबिरं कया बिज्यात । ज्याकं
निर्माणया ज्या स्ववें दय्का सिधल । (सम. पा. I. पृ. ४२: बाहिर-
निदानकथा) थुक्यं बिहार दय्के सिधःबले जम्बुद्वीपे लखंलख भिक्षु
भिक्षुणीपिं दुगु खः धका सम. पा. I. पृ. ४३ ले उल्लेख जुयाच्वंगु दु ।

१. दिव्यावदान पृ. २३३-३४ ले उल्लेख जुया च्वं कथं बिन्दुसारया
गुरु पिगलवत्साजीव परिव्राजक खः ।

२. दिव्यावदान पृ. २३६ ले 'कुकुंठाराम' धका दु ।

अले छन्दु, अति प्रफुल्लित जुयाकवंस जुजुं भिक्षुसंघयाके
थये न्यन—

“मन्तेसंघ ! दशबल शास्ताया धर्मया निति थुकथं धन परित्याग
याःपि मेपि सुं बुला यें ?”

अले संघं थुकिया लिसः बिय्गु भालाः मोग्गलिपुत्त तिस्स
(—मौद्गलिपुत्र तिष्य) स्थबिरयात्त बिल । वस्योत्तं थये धाल—

“महाराज ! अपिसं यें धन परित्याग याःपि बुद्धया पालय् नं
सुं मडु ।”

अले जुजुया मने “अये खःसा भगवान् बुद्धया अंशभाग कइह्य
जि जुल लाकि मजुनि खनि ?” धेंगु खं भिक्षुसंघयाके न्यन ।
अले मोग्गलिपुत्त तिस्स स्थबिरं अन सभाय् ख्वनाकवंस महेन्द्र
(महिन्द्र) राजकुमारया पुष्य-संस्कार खनाः “यदि थ्व राजकुमार
बुद्धशासने प्रव्रजित जुल धाःसा बुद्धशासनया तद्धंगु अभिवृद्धि बुई” धेंगु
भालयाः जुजुयात्त थये धाल—

“महाराज ! थुलितकं बुद्धशासनया अंशभागी जुये फं मखुनि ।
अपिला वस्तु दानबिया केवल छह्य उपस्थापक जकं जुल ।”

थ्व न्यनाः जुजुं “अय्सा मन्ते ! गथेयाना बुद्धशासनया अंश
भागी जुये फं ले ?” धका न्यन ।

“महाराज ! धनी जुय्माः चाहे गरीब जुय्माः गुह्यसिनं थः मचायातः बुद्धशासने बुध्याका प्रव्रज्या याकिई व बुद्धशासनया अंशभागी जुई ।”

ध्व खं न्यना “थुलिमसि धन परित्याग याना नं जि बुद्धशासनया अंशभागी मजुनि खनिका” धंगु मने जुयाः न्ह्याये यानानं बुद्धशासनया अंशभागी जुय्माल” धका मने तथाः उखे थुखे स्वः बले अन सभाय् महेन्द्र नं च्वना च्वंगु खन । खः तु तिस्स (—तिष्य) राजकुमार, जुजुया सहे किजा, प्रव्रजित जूसैनिसे जुजुं महेन्द्रयातः उपराजपदे तय्गु बिचाः यानाच्वंगु खः । अले जुजुं मने तल कि उपराजपद स्वयानं प्रव्रज्या हे तद्धं । थुलि मने लुइका जुजुं महेन्द्रया खवा स्वया न्यन— “महेन्द्र ! छ प्रव्रजित जुये ल्ह्याःला ?” महेन्द्रया मने नं तिष्य राज-कुमार प्रव्रजित जुसैनिसे थः नं प्रव्रजित जुय्गु मने तथा च्वंगु खः । अकि राजकुमारं अति प्रसन्न जुयाः जुजुयातः “ल्ह्या” धका लिसः बिल । अले थये नं धाल — “अबुजु ! जितः प्रव्रजित याना छपि बुद्ध-शासनया अंशभागी जुया बिज्याहुं ।”

व बेलस जुजुया ह्यघाय् संघमित्ता (—संघमित्रा) नं अनसं जुगु खः । अले जुजुं वयाके छ नं प्रव्रजित जुय् ल्ह्याला ?” धका न्यन । वं नं हर्षपूर्वक स्वीकृति बिल । वया पति अग्निगब्रह्मा ल्हापा हे तिस्स (—तिष्य) उपराज नापं प्रव्रजित जुये धुंजुगु जुयाच्वन । (सम. पा. I. पृ. ४३-४४: बाहिरनिदानकथा)

संघमित्ताया सुमन धयाहा काय् छह्य जुगु खः । च्व कुमार नं

ह्लाषा हे प्रव्रजित जुहु पुंजुगु जुया च्वन । अकि महा. वं. टी. पृ. १३३
 वचन परिच्छेदे वने च्ववा तःगु —

“तस्सा तस्स सुतो चा पि, सुमनो नाम नामतो ।
 याचित्वा सो पि राजानं , उपराजेन पब्बजि ॥”

अर्थात् — “संघमिस्ता व वया मात अग्गिब्रह्मा पाखे पुहा सुमने
 चयीहे कुमारं नं जुजुया वचन कया, उपराज जुया च्वहे जुजुयो तहे
 किजा प्रव्रजित जूबले हे सुमनं कुमारं प्रव्रजित जूगु खः ॥”

अ वेत्त सुमन कुमारवा उमेर ७ हे पुगु जुया च्वन अका
 डा. मल्लसेकरं वःगु D. P. P. II. पृ. १२४१ ले उल्लेख यथा
 तःगु दु । अ वचना अशोक जुगुवा राज्यकालया ४ हे ति दुबले जूगु
 जुल । (महा. वं. टी. पृ. १८६)

अशोक जुगुवा राज्यकाल ४ हे दुबले तिष्य उपराज यीनक
 महाधम्मरक्षित (= महाधर्मरक्षित) स्वविरया प्रति प्रसन्न जुवा
 च्वंगु खः । लिपा बडो मुरिकलं जुजुया अनुमति कया अशोकारामे वना
 धम्मरक्षित स्वविरयाथाय् प्रव्रजित जूगु खः । जुजुया जिलाजं अग्गिब्रह्मा
 नं उपराज नापं हे प्रव्रजित जूगु खः । (सम. पा. I. पृ. ४८; महा. वं.
 टी. पृ. १८४-८५) जुजुया अभियेकं ६ हे दुबले महेन्द्र व संघमित्राणि
 प्रव्रजित जूगु जुल । (सम. पा. I. पृ. ४५)

अशोक जुगुवा पासाव् निजुसंघवातः सामत्तकार यक्की यक्की
 वक्कवत्त । अन्य तीविय साधु सण्यती विनि सामत्तकार कम पुहु वक्क ।

अले लामसत्कार प्राप्त मज्जीपि मेगु धर्मया साधु सन्यासीतेसं थः थःमंतु
 चीवर पुना भकामक भिक्षुसंघे दुर्हा बल । थये दुर्हा वःपितं बुद्धधर्मया
 नियमयात वास्ता मयासे थः थःगु विश्वास व सम्प्रदाय अनुसार
 बुल्लिसिनं पंचाग्नि तप्त यायगु, अग्निहोत्र यायगु व सूर्यदघो पासे स्वया
 द्रत च्चनेगु ज्या यानावं च्चन । थुकथं भिक्षुसंघया दधुइ मलिनता
 छत्पन्न जूसेलि घात्थे भिक्षुपिसं इपिनापं उपोसथ वा पवारण मयाः ।
 न्हेदं तक भिक्षुसंघपिनि उपोसथ व पवारणा यायगु ज्या थप्प रोके जुल ।
 (सम. पा. I. पृ. ४६; महा. वं. टी. पृ. १९६: पञ्चम परिच्छेद)

थ्व खं न्यना जुजुं मंत्रीपित सःता भिक्षुपित मुंका मेल मिलाप
 थाना उपोसथ (=भिक्षुपिनि वाःछि छको प्रातिमोल च्चनेगु ज्या) याकि
 धका आजा बिल । व मूर्ख मंत्रीपिसं उपोसथ यायत माने मज्जीपि
 भिक्षुपितः भकामक स्याना छवत । अले जुजुया सहे किजा तिस्स
 स्थविरयातः खंसेली स्याय मच्चाला ग्याना जुजुयाथाय वना छु यायगु धका
 थं वन । थ्व खं न्यना जुजुयात सावसकं दाह जुल । अले जुजुया मने
 भाः थुकिया पाप सुयात लाइगु खनि धका शंका जूसेली भोग्गलि-
 पुत्त तिस्स स्थविरया गुरु सिग्गव महास्थविर मदय धुं कुगुलि
 धर्मचिनयले निपुण जुया बिज्याःह्य अरहत् तथा महान ऋद्धि सम्पन्नहा
 तथा व बेलस अहोगंगा पवंते च्चना बिज्याना च्वंहा भोग्गलिपुत्त तिस्स
 स्थविरयातः निस्तो याना कायके छवत ।

स्थविर बिज्यासेली स्वयं थःमंहे स्थविरया तुती सिला, चिकं
 बुइका थःगु उद्धाने यंका थःगु मने च्वंगु शंकायात दूर याना बिज्याय

कइलाकि मफइ खनि घका परीक्षण याय्गु मने तया जुजुं भये घाल—

“मन्ते ! जितः छगू प्रातिहार्यं स्वय्मास्ति वया च्वन ।”

“महाराज ! गुजागु प्रातिहार्यं स्वया बिज्याय्गु ?”

“मन्ते ! पृथ्वी कम्पन जुइगु प्रातिहार्यं ।”

“महाराज ! व्याकं पृथ्वी कम्पा जुइगु प्रातिहार्यं स्वय्यः बिज्याय्गु लाकि आंशिक कम्पा जुइगु ?”

“मन्ते ! बुपि मध्ये गुगु बाकु ?”

“महाराज ! छुं यले लः तया व्याकं लः संके बाकु लाकि उकी मध्ये छुं भाग लः संके बाकु ?”

“मन्ते ! छुं भाग लः संके बाकु ।”

“महाराज ! पृथ्वी नं छुं भाग कम्पा याय् बाकु ।”

“मन्ते ! अयेजूसा छुं भाग पृथ्वी कम्पा जुइगु प्रातिहार्यं स्वये ।”

“महाराज ! अये खःसा छगू छगू योजनया सिमाना छुतेयानाः पूर्वदिशाया सिमानाया द्युई रथ छगू तया बिज्याहुं; दक्षिण दिशाया सिमानाया द्युई सलः छह्य तया बिज्याहुं; पश्चिम दिशाया सिमानाया द्युई मनू छह्यसित थना बिज्याहुं; अले उत्तर दिशाया सिमानाया द्युई बाय्क लः दुगु कडाइ छगः तया बिज्याहुं ।”

जुजुं अथेहे याकल । अले अभिज्ञा पादक चतुर्थध्याने च्वर्नाः उकीं दना “जुजुं खनेमाः” घका मने तथा योजन प्रमाण पृथ्वी कम्पा जुयेमाः घका स्थविरं अघिष्ठान (= प्रतिज्ञा) याना बिज्यात ।

अले पूर्वदिशाया सिमानाय् तथातःगु रथया बुने लाःगु भाग सन, पिने लाःगु भाग मसं । घापुया मतलब रथया बच्छिभाग सन बच्छिभाग मसं । दक्षिण दिशाया सिमानाय् दनाच्वंह्य सलःया बाह्य सन बाह्य मसं । पश्चिम दिशाया सिमानाय् दना च्वंह्य मनूया थुवे लाःगु तुती सन उखे लाःगु तुती मसं । उत्तर दिशाय् तथातःगु जाय्क लः दुगु कढाइया बच्छि लः सन बच्छि मसं ।

थुली ऋद्धि प्रातिहार्यं स्वयधुंसेली जिगु “शंका निवारणाय् फूह्य खः” घका भालयाः जुजुं मनेच्वंगु शंकाया खं प्वंकल । स्थविरं अं नि-६. पृ. १२० ले उल्लेख जुयाच्वंगु मिब्बेधिक सूत्रया खं कना बिज्यासे— “चेतनाहं भिक्खवे, कम्मं वदामि । चेतयित्वा कम्मं करोति— कायेन, वाचाय, मनसा’ति” धंगु खं उदघृत याना बिज्यात । अर्थात्— भिक्षुपि ! विपाक बिय् फंगु चेतनायातहे जि कर्म धाये । मने सोच बिचार याना तिनि काय् वाक् चित्तं ज्या याई । उदाहरणया निरति जा. नं. ३१९ या तित्तिर जातकया खं नं न्यंका बिज्यात । थुलि खं न्यने धुंसेली जुजुया मने च्वंगु शंका निवारण जुल । (सम. पा. I. पृ. ४८-५१; बाहिरनिदानकथा)

ध्वयांलिपा स्थविरं वगु हप्तात्तक जुजुयात बुद्धधर्मया वृत्त-

‘सिद्धान्तया खं कना विज्यात । अले जुजुं अशोकारामे व्याकं भिक्षुपित्तः
मुंका “भगवान् बुद्ध छु वादी खः ?” घका घः पर्जाया बुने ज्वना
विज्यना पिने उर्वीपिके न्यन ।

“भगवान् बुद्ध शास्वतवादी,.....संज्ञावादी.....उच्छेदवादी
.....आदि” घका लितः व्युत्पितः “धुपि घात्थेयापि भिक्षुपि मखु”
घका उजापितः तुयू कापतं पुंका पित्तिना छवत । अले गुपिसं “भगवान्
बुद्ध विमञ्जवादी (विमद्वपवादी)” अर्थात् — छुटे छुटेयाना विभाजन
याना कना विज्याइह्य खः घका घाल इमिसं घाःगु खं ठीक खः लाकि
मखु घका स्पविरयाके न्यनाः वसपोकं ठीक खः” घका घाःसेली
उजापित छयाय् मुंका उपोसथ याके बिल । थुकथं अशोक जुजुं
भिक्षुशासनयात शुद्धि यात (सम. पा. I. पृ. ५२-५३ः बाहिरनिदान-
कथा)

अशोकजुजुया राज्यकालं ३० वं दुबले जुजुया ह्यार्यायाह्य
अग्रमहिषी असन्धिमित्ताया देहान्त जुल । अर्क महा. वं. टी.पृ. ३७२ः
बीसति परिच्छेदे “पिया असन्धिमित्ता सा, मतासम्बुद्धमामिका”
घका घाःगु । अनंली ४ वं लिपा जुजुं ‘तिस्सरवखा’ (= तिष्यरक्षा)

१. पालि साहित्यले ये दिव्यावदाने नं अशोकया तःह्यमसि अग्रमहिषी-
पिनि नां खनेदु । तिस्सरवखायात दिव्यावदान, कुणालावदान
पृ. २६२ ले ‘तिष्यरक्षिता’ घका दु । मेह्य महारानीया नां पस्मावती
खः । ध्वया पाखे कुणाल घेह्य काय्मचा छह्य दु । ध्वया पिखाः
कुणाल ऊंगया ये साब बांलागुलि कुणाल घाःगु । (वहे सफूठि

अथ अग्रमहिषी षडे तल । अकि महा. वं. टी. पृ. ३७२: बीसतिम
परिच्छेदे षडे धा:गु—

“ततो चतुर्थ वस्सम्हि, धम्मासोको महीपति ।
तिस्सरक्खा महेसित्ते, ठपेसि विसमासयं ॥”

अग्रमहिषी जुया ३ वं दुबले व मूर्खा रूपाभिमानी तिस्सरक्खा
महारानी “जितः स्वया जुजुं बोधिबृक्षयातः माने याइगु” धका भालपाः
तमं बोधिबृक्षयातः स्याकेबिल । (महा. वं. टी. पृ. २७२: बीसतिम
परिच्छेद) अकि महा. वं. टी. पृ. ३७२ ले षडे उल्लेख यानातःगु—

“इति कोधवस गन्त्वा, अत्तनोनत्थकारिका ।
मण्डुकण्टकयोगेन, महाबोधि अघातयि ॥”

अर्थात् — “यःगु अनर्थं याइह्य तिस्सरक्खां (= तिष्यरक्षां)

पृ. २६१) कुणालया मिखा साव बौलागुलि तिष्यरक्षितां वया
प्रति आसक्तयाना च्वंगु खः । थःमं धा:गु खं मन्यसेलि कुणालया
मिखा लिकाकेबिल । (अनहे पृ. २६२)

१. दिव्यावदान, कुणालावदान पृ. २५४ ले नं तिष्यरक्षिता महारानी
ईष्याया कारणं मातङ्गी धैहासित ध्यवा विया मंत्र याका जप याका
बोधिबृक्ष सुखुचिका बिल । थुकियाना जुजुयात साप दुःख जुल ।
जुजुयात साप दुःख जूगु खनां हानं वहे मातङ्गीयात धया मंत्रयाका
दुरू तय्केबिया सिमा म्वाके बिल । अनहे पृ. २५५ ले च्वयातःगु दुः

कोशका कारणे मण्डुकवृक्षयोमं अर्थात् बिम्बुगु नकि तत्का महाकोशि-
यातः स्याके बिल ।”

ज्यां ४ वें तिपा घर्माशोक जुजुया नं देहास्त जुल । घर्माशोक
जुजुं जम्वा ३७ वें तक राज्य यात । (महा. वं. टी. पृ. ३७३: बीसतीस
परिच्छेद)

घर्माशोक जुजुया मेह्य छह्य किजा बीतशोकया नां बेर,
पा. अ. क. I. पृ. २६५ ले उल्लेख जुयाचवंगु दु । वसपोल गिरिदत्त
स्थविरयाथाय् प्रव्रजित जुया अरहत् जुल ।

सम. पा. I. पृ. ३०३ ले सत्ताद् अशोकयातः द्वीपचक्रवर्ती धका
उल्लेख यानातःगु दु । अथेहे बिम्बिसार व प्रसेनजित् कोशल जुजुपि
केवल प्रवेश जुजुपि खः धका उल्लेख जुया चवंगु दु ।

घर्माशोक जुजु मदय् ल्हयो हे उखे श्रीलंकाम् च्वंहा १० ह्य
काम् २ ह्य ह्यथाय् दुह्य तथा ६० वें तक राज्य याःह्य मुटसीव धंहा

१. दिव्यावदान, बीतशोकावदान पृ. २७२ ले नं बीतशोकया खं दु ।
तर खं भतिचा पा । थुकी वसपोल यथ स्थविरयाथाय् प्रव्रजित
जुल धका उल्लेख जुया चवंगु दु ।

अशोकया ह्यथाय् चारुमती धका गुगु की नेपाले प्रचार
दु व खं बौद्ध संस्कृत साहित्यले व पालिसाहित्यले गननं खंके मफुनि ।

२. महा. वं. टी. पृ. २५९: एकादसम परिच्छेदे मुटसीवया १० ह्य

जुजु मकुसेली वया माहिलास्य काय् देवानंपियतिस्सं (=देवानंप्रिय-
तिष्यं) राज्य प्राप्त यात ।

अले देवानंपियतिस्स जुजुं सम्राट् अशोकयातः वः भिञ्जा
महा अरिद्वया ह्लाति च्याताजी मोति व मेगु नं अमूल्य वस्तुत उपहार
बिया हल । थुकिया पलेसाय् अशोक जुजुं नं वंतः छत्र, च्चामो, च्चङ्ग,
मकुठ व रत्नमय पादुका याना न्याता ककुधमण्ड व अभिषेकया निरिति
माःगु मेगु वस्तुत उपहार बिया छवत । (सम. पा. I. पृ. ६३;
बाहिरनिदानकथा; महा. वं. टी. पृ. २६२: एकादस परिच्छेद) सन्देश
पत्रे थ्व वस्तुद्वारा हानं अभिषेक कया बिज्याहुं धका नं च्वया छवत ।
देवानंपियतिस्स जुजुं अशोक जुजुं बियाहःगु वस्तुद्वारा हानं वंसाच
पुह्नी खुनु अभिषेक काल । (सम. पा. I. पृ. ६६; महा. वं. टी.
पृ. २७०: एकादस परिच्छेद) सन्देश-पत्रे अशोक जुजुं थये नं च्वयातःगु
जुया च्वन—

“अहं बुद्धं च धम्मं च, सङ्घं च सरणं गतो ।

उपासकत्तं वेदिंसि, सक्यपुत्तस्स सासने ॥

त्वं पीमानि रतनानि, उत्तमानि नरुत्तम ।

चित्तं पसादयित्वाण, सद्दाय सरणं भज ॥”

(महा. वं. टी. पृ. २६७-६८ एकादस परिच्छेद)

अर्थात्— “जि बुद्ध, धर्म व संघया शरणे वना शाक्यपुत्रवा

काय्पि दु धका उल्लेख यानातःगु दुसां परिच्छेद एकवीसति

पृ. ३८४ ले ९ ह्य जक काय्पि धकानं उल्लेख जुयाच्वंगु दु ।

शासने उपासकत्व प्रहणयाना च्वना । छपि नं छं उस्तमगु रत्नया प्रति
प्रसन्न चित्त याना भद्रापूर्वकं शरणे वना विज्याहं ।”

अशोक जुजु व देवानंपिय तिस्स जुजुपि एवा मर्खापि ह्लापा
निसं याःपि पासापि जुया च्वन । अकि महा. वं. टी. पृ. २६२: एकादस
परिच्छेदे बभे च्वयातःगु—

“देवानंपियतिस्सो च, धम्मासोको च ते इमे ।

द्वे अदिट्ठसहाया हि, चिरप्पभुपति भूपति ॥”

अर्थात्— देवानंपियतिस्स जुजु व धर्माशोक जुजु—युपि निह
भूपतिपि — अःवंथः एवा मर्खापि ताकालनिसंयापि पासापि जुया च्वन ।

ममवान् परिनिर्वाण जुयाः प्रथमसङ्गायनंलिपा ह्लापांगु सच्छिवं
(१००) तक मूल थेरवादे छुं भेद महुनिगु खः । निगुगु शतवर्षनिसं
आचार्यवाद दया दयाः अशोक जुजुया पालाय् ध्यंबले १७ गु गु शाखा—
प्रशाखा आचार्यमतत दया च्वंगु खः । उकि दीपवंश चतुर्थं परिच्छेदया
या. नं. ९२ ले बभे उल्लेख याना तःगु—

“पठमे वस्ससते नत्थि, दुतिये वस्ससतन्तरे ।

भिन्ना सतरसवादा, उप्पन्ना जिनसासने ॥”

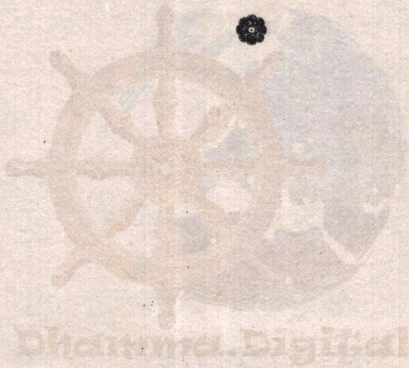
अर्थात्— “प्रथम शतवर्षतक थेरवादे छुं भेद महुनिगु खः ।

[२२]

अशोक जुजु

द्वितीय शतवर्षानिसे जिनशासने भिन्नता पिहां वया: किन्हेगू (१७)
शाखात दयावल ।”

थुजागु हे खं महा. वं. टी. पृ. १३६ पञ्चम परिच्छेदे सं उल्लेख
जुयाचवंगु दु ।

२६.	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-२	...रु. १७/-
२७.	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-३	...रु. २०/-
२८.	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-४	...रु. १४/-
२९.	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-५	...रु. १४/-
३०.	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-६	...रु. ३०/-
३१.	बुद्धकालीन श्राविकाचरित	भाग-१	...रु. २२/-
३२.	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-१	...रु. १८/-
३३.	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-२	...रु. १८/-
३४.	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-३	...रु. १४/-
३५.	बुद्धकालीन प्रेतकथा		...रु. १०/-
३६.	बुद्धकालीन विमानकथा		...रु. १२/-
३७.	जातक संग्रह	भाग-१	...रु. १०/-
३८.	जातक संग्रह	भाग-२	...रु. ८/-
३९.	जातक संग्रह	भाग-३	...रु. १३/-
४०.	जातक संग्रह	भाग-४	...रु. १२/-
४१.	संक्षिप्त कथा सहित धम्मपद द्वितीयावृत्ति		...रु. १५/-
४२.	यशोधरा		...रु. ११/-
४३.	विषय सूची	भाग-१	...रु. ५/-
४४.	विषय सूची	भाग-२	...रु. १०/-
४५.	जापान भ्रमणको डायरी		...रु. ४/-
४६.	त्रिरत्न वन्दना र पाठ्यसूत्र		...रु. ४/-
४७.	महासीहनादसुत्त		
४८.	नेपालमा थेरवाद बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास		
४९.	सोलुखुम्बू यात्राको डायरी		...रु. ५/-
५०.	वेस्तन्तर जातक द्वितीयावृत्ति		...रु. १२/-
५१.	सम्राट् अशोक		...रु. २/५०
	नेवारीमा :		
५२.	अप्रश्रावक		

५३.	आर्यसत्य तृतीयावृत्ति	
५४.	कर्मविभाग तृतीयावृत्ति	
५५.	त्रिरत्न वन्दना	
५६.	धर्म व विनय	
५७	प्रजापति गौतमी	
५८	पाठचसूत्र	
५९.	बौद्ध कहानी	
६०.	सर्वज्ञ धातु	
६१.	गृही-विनय चतुर्थावृत्ति	...रु. ३/५०
६२.	जातकमाला भाग-१ तृतीयावृत्ति	...रु. १/७५
६३.	जातकमाला भाग-२ द्वितीयावृत्ति	
६४.	धम्मपद चतुर्थावृत्ति	...रु. ८/-
६५.	धम्मपदट्टकथा भाग-१ द्वितीयावृत्ति	...रु. १२/-
६६.	बुद्धशासनया इतिहास भाग-१	.. रु. १/-
६७.	संक्षिप्त बुद्धजीवनी चतुर्थावृत्ति	...रु. ४/-
६८.	महास्वप्न जातक द्वितीयावृत्ति	
६९.	बेस्सन्तर जातक द्वितीयवृत्ति	...रु. ४/-
७०.	सूत्रसंग्रह	...रु. १/५०
७१.	न्यूसःया लिसः	...रु. ३/-
७२	महाकाश्यप चरित	...रु. २०/-
७३.	ज्ञानमाला भजन १५गू गु भावृत्ति	...रु. ५/-
७४.	अशोक जुजु	.. रु. ३/-

अंग्रेजीमा :

७५.	Buddhist Activities in Socialist Countries
७६.	Kings of Buddha's Time
७७.	A Short History of Theravada Buddhism in Modern Nepal... (Third Edi.)